Використання пропонованого методичного підходу до реструктуризації підприємства дозволяє сформувати множину проектів реструктуризації різноманітних структур підприємства, що максимізує його додану ринкову вартість

Ключові слова: проект реструктуризації, структура підприємства, додана ринкова вартість

Использование предложенного методического подхода к реструктуризации предприятия позволяет сформировать множество проектов реструктуризации различных структур предприятия, которое максимизирует его добавленную рыночную стоимость

Ключевые слова: проект реструктуризации, структура предприятия, добавленная рыночная стоимость

The usage of the offered methodical approach to enterprise restructuring allows to generate set of restructuring projects of enterprise various structures which maximizes its market value added

Keywords: restructuring project, enterprise structure, market value added

УДК 656.61.07.001.13:65.014.12

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Т.В. Болдирєва
Кандидат економічних наук, доцент*

Т.А. Ковтун
Кандидат технічних наук, старший викладач*

О.С. Петрова
Асистент*
Контактний тел.: 067-481-39-32
E-mail: tandem-k@ukr.net, e-petrova@ukr.net
*Кафедра «Системний аналіз та логістика»
Одеський національний морський університет
вул. Мечнікова, 34, м. Одеса, Україна, 65029

Вступ

Прагнення України до світової економічної спільноти висуває нові вимоги до вітчизняних підприємств та ставить завдання відповідності сучасним стандартам ведення бізнесу. В умовах світової економічної кризи підприємства різних галузей повинні пристосовуватись працювати в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Дієвим механізмом адаптації підприємства до змін умов господарювання є проведення його реструктуризації.

Метою статті є обґрунтування доцільності застосування методичного підходу до формування програми реструктуризації, яка дозволяє максимізувати додану ринкову вартість підприємства, шляхом оптимізації множини проектів, що входять до її складу.

Сучасне підприємство уявляє собою складну відкриту систему, що має динамічно розвиватися. Системний профіль будь-якого підприємства можливо надати як чотири підсистеми: фінансова, маркетингова, виробнича, організаційна підсистеми [1].

Кожна з вище перелічених підсистем має свою структуру, що характеризується наступними параметрами:

- склад елементів,
- зв'язки, що існують між елементами підсистеми,
- процеси, що протікають між елементами підсистеми згідно встановлених зв'язків.

Структури підсистем підприємства повинні мати певну гнучкість та адаптивність до мінливості підприємницького оточення, тобто бути здатними реагувати на них шляхом своїх змін. Під зміною структури підприємства прийнято розуміти реструктуризацію – комплексну оптимізацію системи функціонування підприємства у відповідності з вимогами зовнішнього оточення та виробленою стратегією розвитку, що сприяє принципіальному поліпшенню управління, підвищенню ефективності та конкурентоздатності виробництва та продукції, що випускається, на базі сучасних підходів до управління.

Для прийняття обґрунтованого рішення з напрямку реструктуризації необхідно сформувати множину варіантів проектів реструктуризації кожної структури підприємства згідно обраної стратегії та охарактеризувати їх з позицій дій, що необхідно буде виконати, та переваг, які в результаті отримає підприємство.

Кожний з варіантів проектів має свої фінансові (доходні та витратні) характеристики, тобто для здійснення робіт по кожному проекту підприємству необхідно зробити певні грошові вкладення, але в результаті здійснення змін у структурах підприємство зможе отримати певні додаткові вигоди. Оскільки більшість підприємств мають у сучасних умовах обмежені фінансові ресурси, керівництву доводиться обирати з множини можливих варіантів реструктуризації кількість проектів, що сформують програму реструктуризації.

З позицій ринкової економіки доцільним вважається така програма реструктуризації, що надасть можливість власникам підприємства збільшити його ринкову вартість, тобто приростити капітал. У якості критерію ефективності програми реструктуризації пропонується використовувати показник доданої ринкової вартості (Market Value Added, MVA) підприємства, що відображає перевищення ринкової вартості підприємства над сумою інвестованого капіталу [2]. Сутність даного показника полягає у тому, що якщо ринкова вартість підприємства перевищує суму інвестованого капіталу, то підприємство створює до-

даткову вартість для його власників. Розраховується показник добавленої ринкової вартості за формулою:

$$MVA = PV(EVA), \quad (1)$$

де:

EVA – додана економічна вартість;

PV(EVA) – приведена додана економічна вартість.

Основна ідея й економічний сенс показника доданої економічної вартості (*Economic Value Added, EVA*) полягає у тому, що капітал повинен працювати з такою ефективністю, щоб забезпечити таку норму прибутковості, яка б задовольняла потреби інвесторів, акціонерів та інших власників капіталу [3].

Додана економічна вартість розраховується за формулою:

$$EVA = NOPAT - Capital = NOPAT - WACC \cdot CE, \quad (2)$$

де:

NOPAT (Net Operationg Profit After Tax) – чистий операційний прибуток після оподаткування, тобто чистий прибуток за даними фінансової звітності;

Capital (Cost Of Capital) – сукупна вартість капіталу (власний та позиковий капітал);

WACC (Weight Average Cost Of Capital) – середньозважена вартість капіталу;

CE (Capital Employed) – інвестований капітал, що визначається з урахуванням вартості ресурсів, не включених до балансу.

Показник *EVA* є індикатором якості прийняття управлінських рішень. Позитивне значення *EVA* характеризує ефективне використання капіталу й свідчить о збільшенні вартості підприємства. Якщо, *EVA* дорівнює нулю, це характеризує певні досягнення, оскільки власники капіталу отримали норму повернення, що компенсує ризик вкладання коштів. Негативне значення *EVA* характеризує неефективне використання капіталу й свідчить про зниження вартості підприємства.

Для того, щоб провести оцінку варіантів проектів реструктуризації необхідно створити матрицю добавленої економічної вартості підприємства по варіантах проектів, у якій повинно врахувати також зміну показника (EVA_{ij}^{k} – додана економічна вартість, яку отримають власники у результаті здійснення реструктуризації і-ої структури підприємства згідно j-го варіанту проекту на k-му році) на протязі життєвого циклу програми реструктуризації підприємства.

Отже, необхідно таким чином розподілити обмежені ресурси підприємства, щоб додана ринкова вартість підприємства *MVA*, що є результатом здійснення програми реструктуризації, досягла максимально можливого значення. Схему розподілу ресурсів можливо отримати у результаті вирішення наступної економіко-математичної моделі.

Цільова функція – додана ринкова вартість підприємства прагне до максимуму:

$$MVA = \sum_{i=1}^{n}\sum_{j=1}^{m}\sum_{k=1}^{l} EVA_{ij}^{k} \cdot q^{-k} \to \max, \quad (3)$$

де:

EVA_{ij}^{k} – додана економічна вартість, яку отримають власники у результаті здійснення реструктуризації і-ої структури підприємства згідно j-го варіанту проекту на k-му році програми,

q^{-k} – коефіцієнт дисконтування у k-му році програми.

Параметри управління:

x_{ij}^{k} – відповідність j-го проекту реструктуризації і-му виду структури підприємства у k-му році програми.

Обмеження:

- по наявності або відсутності певного проекту реструктуризації

$$\sum_{j=1}^{m} x_{ij}^{k} = \{0;1\}, \ (i = 1;n), \ (k = 1;l). \quad (4)$$

- по обсягам фінансування програми реструктуризації по роках:

$$\sum_{i=1}^{n}\sum_{j=1}^{m}\sum_{k=1}^{l} c_{ij}^{k} x_{ij}^{k} \le CE, \quad (5)$$

де:

c_{ij}^{k} – витрати по здійсненню реструктуризації і-ої структури підприємства згідно j-го варіанту проекту на k-му році програми,

CE – інвестований капітал;

- по нормі рентабельності інвестицій, що направлені на реструктуризацію

$$ROCE \ge PI, \quad (6)$$

де:

PI – внутрішня норма рентабельності інвестицій підприємства.

- припустимих значень булевої змінної:

$$x_{ij}^{k} = 0;1 \ \left(i = \overline{1;n}\right), \ \left(j = \overline{1;m}\right), \ \left(k = \overline{1;l}\right). \quad (7)$$

У результаті вирішення розподільного завдання створюється матриця проектів програми реструктуризації, у якій відображається оптимальна сукупність проектів, що надає можливість отримати максимальне значення доданої ринкової вартості підприємства.

Висновки

Застосування пропонованого методичного підходу до формування програми реструктуризації, що враховує різноманітні варіанти змінення таких структур підприємства, як виробнича, маркетингова, фінансова та організаційна, дозволяє завдяки використанню інструментарію дослідження операцій та фінансового менеджменту оптимізувати склад програми та досягти максимально можливого ефекту від проведення реструктуризації.

Подальші дослідження передбачається здійснювати у напрямку виявлення особливостей проведення реструктуризації підприємств морської транспортної галузі.

Література

1. Болдырева Т.В., Ковтун Т.А., Петрова Е.С. Системное представление программы реструктуризации транспортного предприятия//Восточно-европейский журнал передовых технологий, 2011 – № 1\6(49). – с. 29-31.
2. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. – 2-ге видання. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
3. Коробков М.Я. Фінансово економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000 – 378 с.

В статті розглянуто стратегічне планування – одну із ключових функцій управління, яка уявляє процес вибору цілей і шляхів їх досягнення через вирішення відповідних задач, що відображають перспективний план розвитку організаційної структури

Ключові слова: контейнерний вантажопотік, стратегічне планування

В статье рассмотрено стратегическое планирование – одну из ключевых функций управления, представляющую процесс выбора целей и путей их достижения через решение соответствующих задач, отображающих перспективный план развития организационной структуры

Ключевые слова: контейнерный грузопоток, стратегическое планирование

Strategic planning as one of key functions of the management, representing purposes choice process and ways of their achievement through the decision of the corresponding problems displaying a long-term plan of development of organizational structure is considered in the article

Keywords: container freight flow, strategic planning

УДК 65.012.12:656.61

АНАЛИЗ ФОРМИРОВАНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПЛАНИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ПРОЕКТНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ СТРУКТУРЫ

Е.А. Целовальникова
Соискатель*
Контактный тел.: 067-482-54-21
E-mail: Milena012@mail.ru

А.И. Рыбак
Профессор*
*Кафедра менеджмента
Международный гуманитарный университет
Фонтанская дор., 33, г. Одесса, Украина

Введение

Одним из самых динамичных сегментов грузоперевозок во всем мире являются контейнерные перевозки. От общего объема морских перевозок доля докризисного периода контейнерных перевозок составляла около 60%. И если рост общемировых контейнерных перевозок составлял – 10%, то переработка контейнеров в портах Черноморья в последние 7 лет росла фантастическими темпами, составляя 35–40%. С 2002 г. темпы роста контейнерных грузопотоков через основные контейнерные порты Украины – Одессу и Ильичевск – начали увеличиваться на 35–60% ежегодно. В 2007 г. объем переработки контейнеров через украинские порты уже превысил 1 млн TEU, а в 2008 г. составил 1,24 млн TEU (2).

Целью статьи является проведение проектного анализа формирования стратегического планирования, как одной из ключевых функций управления, представляющей собой процесс выбора целей и путей их достижения через решение задач, отображающих перспективный план развития проектно-ориентированной структуры.

Изложение основного материала проблемы исследования

Учитывая то, что мировой экономический кризис не обошел стороной никого, Мировая индустрия испытала невиданное падение. Текущая ситуация отразилась и на рынке морских перевозок грузов.

В 2008 г. был зафиксирован рекордный уровень поставок контейнерного тоннажа. Мировой флот пополнился 1,5 млн TEU. Этот год был отмечен также окончанием мощного бума заказов на постройку контейнерных судов, продолжавшегося примерно с 2003